Пише: Тед Гален Карпентер
уторак, 08 април 2008 22:50

НАТО самит у Букурешту довео је до поделе у мишљењу око проширивања алијансе. Опирање Немачке, Француске и других кључних дугогодишњих чланова спречило је циљ Бушове администрације да понуди Акциони план чланства (прва етапа припреме земље за пријем у НАТО) Грузији и Украјини. Бројне водеће снаге НАТО схватиле су да би придруживање тих држава алијанси раздражило Русију и даље оштетило већ напети однос Запада са Москвом.

Али чланство за друге две државе, Хрватску и Албанију, добило је зелено светло. Трећа балканска земља, Македонија, добила би позивницу да није било нерешеног и нејасног спора са Грчком око коришћења имена „Македонија“ – за које Атина тврди да припада искључиво региону у Грчкој.

Додавање Хрватске и Албаније је школски пример онога што не ваља у НАТО политици Вашингтона још од краја хладног рата. Те две нације неће учинити ништа да повећају огромну војну снагу Сједињених Држава нити да побољшају безбедност америчког народа. Оне ће само створити још потенцијалних главобоља за Вашингтон.

НАТО је некада био озбиљна алијанса са озбиљном намером. Током хладног рата, НАТО је био механизам који је спречио Совјетски Савез да застраши или (што је мање вероватно) нападне демократску западну Европу - регион од знатног стратешког и економског значаја. Истина, Сједињене Државе су увек биле доминантан играч у алијанси, али Вашингтон је могао да рачуна на поуздане секундарне војне снаге, међу којима су најзначајније Британија, Француска, Немачка, Италија и Турска. НАТО можда није био идеалан инструмент за одбрану и промовисање интереса Сједињених Држава, пошто је дозволио европским савезницима да мање улажу у одбрану и каткад прођу бесплатно уз одбрамбене гаранције САД-а, али је алијанса барем била на услузи америчкој безбедности.

Али нови чланови које је алијанса примила од краја хладног рата су мало више од нејаких

држава клијената које очекују да их Сједињене Државе бране. То је већински тачно чак и за прву рунду експанзије када су прикључене Пољска, Чешка Република и Мађарска, а још очигледније у другој рунди која је обухватила такве војне силе као што су Словачка, Словенија, Латвија, Литванија и Естонија. Такви „савезници“ су безбедносни потрошачи, не безбедносни произвођачи. Са тачке гледишта америчког интереса оне не представљају добитак, већ одговорност – и потенцијално веома опасну одговорност.

Обавезивање на одбрану балтичких држава је посебно несмотрено, јер Вашингтон сада представља директан геополитички изазов Русији управо на прагу Москве. Односи између Русије и њених малих балтичких суседа су, благо говорећи, раздражљиви. У овом тренутку, Русија може бити превише слаба да изазива безбедносну обавезу САД/НАТО према тим државама, али не можемо бити сигурни да ће то увек бити тачно. Можемо само пожелети да су европске силе које су блокирале енергичност САД-а да прикључи Грузију и Украјину НАТО-у показале мудрост и опрезност када је Вашингтон инсистирао на чланству за балтичке државе.

Индосамент чланства НАТО-а за Хрватску и Албанију потврђује да је алијанса управо зашла у подручје комедије. Војни капацитети те две државе су минускулни. По најновијем броју *The Military Balance* -а, штампаном у Међународном институту за стратешке студије, војни буџет Хрватске је ништа више од 875$ милиона, и њена војна сила садржи 17.660 запосленог особља. Буџет Албаније је 208$ милиона, и њена сила садржи 11.020 особља. Оне ће повећати 356$ милиона из Естоније и 4.100 трупа, 471$ милион из Латвије и 5.969 трупа, 470$ милиона из Литваније и 13.800 трупа, и 750$ милиона из Словеније и 5.973 трупа. Не нудећи чланство Македонији, НАТО ће морати да прође без 161$ милиона из Скопља и 10.890 трупа.

Све укупно, такви чланови потроше мање на своје војске годишње него што Сједињене Државе потроше у Ираку за десет дана. Како додавање таквих пигмејских војски НАТО-у треба да побољша безбедност Сједињених Држава заиста представља мистерију.

Али ови нови савезници нису само бескорисни, они представљају потенцијалну срамоту за алијансу, ако не и опасност. Када је потпредседник Дик Чејни изјавио током посете Балкану 2006. да би такви чланови помогли у „подмлађивању“ НАТО-а и поновном посвећивању алијансе вредностима слободе и демократије, он је показао колико је Бушова администрација без додира са реалношћу.

Хрватска је тек неколико година без фашистичког режима Фрање Туђмана и наставља да има хладне односе са суседном Србијом. Албанија је близак савезник новој, већински албанској држави Косово, ентитета чију независност не признају ни Србија ни Русија и жестоко јој се противе. Албанија је такође позната и по томе што је под утицајем организованог криминала. Заиста, албанска мафија је легендарна у југоисточној Европи по потпуној контроли над масовним коцкањем, проституцијом и кријумчарењем дроге.

Збуњујуће је то због чега би НАТО - и посебно Сједињене Државе као лидер алијансе - хтео да прихвати такве чланове. То је политика на ивици мазохизма. НАТО све брже постаје пародија самог себе. Све више је комбинација друштва политичких заслуга и геополитички клуб бебиситерки. Пријем тривијалних војних сила као што су балтичке републике, Словачка, Словенија, Хрватска и Албанија потврђује да је алијанса нађивела било какву корисност коју је некада имала. Неко би требало да предузме милостив корак и да олакша муке НАТО-у.

Тед Гален Карпентер, потпредседник студија одбране и спољне политике на *Cato* инсти туту, аутор осам књига о међународним пословима, укључујући
Паметна сила: Ка промишљеној спољној политици за Америку
(излази у јуну 200
8.
)

(04.04.2008. The National Interest)